

Студент 4 курсу
факультету менеджменту та маркетингу ХНЕУ

ВІДМІННОСТІ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ І ПРОГНОЗУВАННЯ

Анотація. Розглянуто основні відмінності між стратегічним плануванням і прогнозуванням, а також визначено яким чином вони взаємопов'язані між собою.

Аннотация. Рассмотрены основные отличия между стратегическим планированием и прогнозированием, а также определено, каким образом они взаимосвязаны.

Annotation. In the article the basic differences between strategic planning and prognostication are considered, as well as the way they are interrelated is defined.

Ключові слова: стратегія, планування, стратегічне планування, прогнозування.

Багато підприємств припиняють своє існування і часто причиною цього є неефективне управління. Стратегічне планування є однією з основних функцій управління, правильне впровадження якої може забезпечити стабільність розвитку. А без якісного прогнозування не може бути ефективних результатів від стратегічного планування.

Дослідження у сфері стратегічного планування, а також прогнозування були виконані в роботах таких вітчизняних та зарубіжних вчених, як: А. Расулев, Р. Рахимов [1], Русинова Ф. М., Каменипера С. Е. [2], М. Паркинсон, С. Нортког, К. Рустомжи [3], В. Хойер [4].

У сучасній економічній теорії стратегічне планування не може бути здійснене без прогнозування, тобто прогнозування є складовою частиною стратегічного планування [1].

Метою даної статті є розгляд взаємодії стратегічного планування та прогнозування, а також виявлення основних їх відмінностей.

Стратегічне планування можна представити у вигляді послідовних етапів: прийняття гіпотези, прогнозування, концепція розвитку, вироблення програми, розробка стратегічного плану. Гіпотеза є науковим передбаченням тих умов, в яких здійснюватиметься економічний розвиток у планований період. Гіпотеза слугить основою для прогнозування і стратегічного планування.

Прогнозування виробляє науково обґрунтовані шляхи здійснення стратегічних цілей для різних варіантів зміни умов економічного розвитку. Завдання прогнозування полягає в науковому аналізі соціально-економічних процесів, що відбуваються, і на основі цього аналізу, виявленні тенденцій змін умов у планований період.

У зв'язку з тим, що майбутню зміну умов достовірно передбачати неможливо,

-----

управлінських рішень для кожного варіанта. Прогноз найбільш вірогідних варіантів зміни умов дозволяє спростити багатоваріантні моделі економічного розвитку.

Прогнозування вже на етапі аналізу докілья допомагає визначити оптимальні варіанти стратегічних цілей при обмеженій кількості альтернативних варіантів [5].

Відмінності стратегічного планування і прогнозування полягають у такому:

стратегічне планування виробляє стратегічні цілі, обов'язкові для здійснення. Прогнозування дає інформацію про можливі зміни навколишнього і внутрішнього середовища, на підставі якого виробляються стратегічні цілі. Отже, характер планування – директивний, а прогнозування – інформаційний;

об'єктами прогнозування є можливі дії держави, конкурентів, споживачів, динаміка розвитку, об'єктивні закономірності діяльності в умовах ринку. Об'єктом планування є те підприємство, для якого розробляється план. Стратегічний план виробляється з урахуванням прогнозування, але не може планувати дії об'єктів прогнозування;

прогнозування здійснюється не лише на планований період, але і на триваліші терміни, що необхідне для вироблення стратегії тривалої виживаності підприємства. Стратегічне планування перевищує за термінами інші види планування, але охоплює період у декілька років, оскільки неможливо отримати достовірну інформацію на дуже великий період часу. Чим більший період часу передбачений для здійснення стратегічного плану, тим більше відхилень від реальних умов у ньому буде виявлено в процесі виконання. Тому обирається оптимальний період, на який розробляється стратегічний план. Цей період, як правило, коротше, ніж період тривалих прогнозів;

мета прогнозу – виявлення загальної концепції економічного розвитку, яка виражається в декількох макропоказниках. Стратегічне планування опрацьовує деталі здійснення стратегічних цілей, визначаючи завдання підрозділів, періоди виконання, джерела фінансування і забезпечення ресурсами, інноваційні технології й інші шляхи здійснення стратегічних цілей і завдань.

Прогнозування дозволяє перейти до наступних етапів стратегічного планування – вироблення концепції і програми. Кожна подальша стадія планування доповнює попередню. І лише після проходження всіх підготовчих етапів може бути розроблений ефективний стратегічний план, що передбачає альтернативні варіанти діяльності при можливих змінах умов [3].

У зв'язку з особливістю планування на сучасному етапі, що полягає в обмеженості ресурсів, стратегічний план повинен виробляти ті стратегічні цілі і завдання, які забезпечують оптимальне використання і збереження ресурсів. Сучасне планування і прогнозування використовують інформаційні технології, які допомагають виробити економіко-математичну методологію прогнозування і при плануванні збалансувати сировинні, фінансові, трудові й інші ресурси виробництва.

Отже, як стратегічне планування, так і прогнозування, в сучасних умовах використовують моделювання, яке дозволяє аналізувати безліч варіантів і встановлювати баланс ресурсів при різних чинниках впливу на господарську діяльність.

Наук. керівн. Яковенко К. В.

Література: 1. Расулев А. Планирование как фактор регулирования рыночной экономики / Расулев А., Рахимов Р. // Общество и экономика. – 2007. – № 11–12. – С. 113–118 с. 2. Каменипера С.

Е. Организация, планирование, управление деятельностью промышленных предприятий : учебник для вузов / Каменипера С. Е., Русинова Ф. М. – М. : Высшая школа, 2007. – 335 с.

3. Паркинсон М. Искусство управления. Прогнозирование / Паркинсон М., Нортког С., Рустомжи К. – СПб. : Изд. "Лениздат", 2006. – 246 с.

4. Хойер В. Как делать бизнес в Европе / Хойер В. – М. : Изд. "Прогресс", 2005. – 312 с.

5. <http://www.trn.ua/articles/2092/>.